

UNITED NATIONS INFORMATION CENTRE OŚRODEK INFORMACJI ONZ

INFORMACJA PRASOWA

Treść niniejszego raportu nie może być cytowana ani streszczana w druku, w przekazie radiowym bądź telewizyjnym ani w mediach elektronicznych przed dniem **18 września 2001, 17:00 GMT** (czasu średniego w Greenwich)

**(13:00 Nowy Jork, 19:00 Genewa, 22:30 Delhi,
02:00 19 września Tokio)**

TAD/INF/PR26
18 września 2001

ŚRODKOWO I WSCHODNIOEUROPEJSKIE KORPORACJE PONADNARODOWE AWANSUJĄ DO GRONA POWAŻANYCH ŚWIATOWYCH INWESTORÓW

Wiodące korporacje ponadnarodowe¹ z Europy Środkowej i Wschodniej „w niedalekiej przyszłości zaczną odgrywać liczącą się rolę” na światowej scenie inwestycyjnej, wynika z najnowszego *Światowego Raportu Inwestycyjnego 2001*,² opublikowanego właśnie dzisiaj przez Konferencję Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju (UNCTAD).

W 1999 roku większość z 25 najlepszych korporacji ponadnarodowych o profilu niefinansowym działających w tym regionie (*zob. tabela 1*), więcej energii i uwagi poświęcała działaniom poza granicami kraju niż działaniom podejmowanym w kraju rodzimym. Na sam szczyt listy z łatwością wspiął się Lukoil Oil Co. z Federacji Rosyjskiej, posiadając 3,2 mld USD w aktywach zagranicznych. Korporacje, które najczęściej angażują swoje środki za granicą, zajmują się transportem, ropą naftową i gazem ziemnym, a także farmaceutykami.

Wartość ubiegłorocznego napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (FDI)³ do tegoż regionu⁴ osiągnęła bezprecedensową kwotę wynoszącą 27 mld USD, czyli o 7% więcej (z wyłączeniem Malty). Zgodnie z modelem z lat ubiegłych, ogromna część inwestycji pochodziła z krajów Europy Zachodniej, zwłaszcza z państw członkowskich Unii Europejskiej. Ale napływający strumień nie rozkłada się równomiernie – trzy państwa (Polska, Republika Czeska oraz Federacja Rosyjska, w tej kolejności) absorbują dwie trzecie całości (*zob. wykres 1*). W Polsce i na Węgrzech odnotowano wzrost FDI (mniejszy na Węgrzech), natomiast w Federacji Rosyjskiej i w Republice Czeskiej odnotowano spadek, nawet pomimo ciągłego wzrostu inwestycji w „zielone pola” w Czechach. Napływ FDI przyniósł Słowacji kwotę rzędu 2,1 mld USD, czyli prawie łączną wartość napływów z ubiegłych dziewięciu lat, odzwierciedlając tym samym serię intratnych transakcji związanych z FDI zawartych w 2000 roku. Z kolei w Jugosławii, którą po raz pierwszy ujęto w statystyce FDI prezentowanej w raporcie, wartość napływu inwestycji zagranicznych w 2000 roku wyniosła 29 mln USD.

Ogólna analiza FDI wskazuje, że inwestycje wynikały przede wszystkim z transakcji zawieranych w związku z prywatyzacją. Będzie ona nadal przyciągała największą część FDI napływających do regionu przynajmniej przez cały 2002 rok. W innych częściach regionu, proces prywatyzacyjny albo już dobiegł końca (Węgry), albo jeszcze się nie rozpoczął (Wspólnota Niepodległych Państw, w której nie przeprowadzono żadnych prywatyzacji na wielką skalę z udziałem inwestorów zagranicznych). Z końcem 2002 roku, trend prywatyzacyjny prawdopodobnie zaniknie w tych gospodarkach, które są bardziej zaawansowane w procesie transformacji (w szczególności Polska i Republika Czeska). Wówczas model napływu FDI może upodobnić się do modelu istniejącego obecnie na Węgrzech, gdzie napływ FDI jest napędzany dodatkowymi inwestycjami w „zielone pola” oraz, w coraz większym stopniu, transgranicznymi połączeniami i przejęciami w sektorze prywatnym.

Wskaźnik ponadnarodowości (ang. *transnationality Index – TNI*)⁵ dla krajów Europy Środkowej i Wschodniej – przedstawiony po raz pierwszy w tegorocznym *Światowym Raporcie Inwestycyjnym 2001*, przekroczył średnio 10% w 1999 roku, choć wynik ten jest wciąż niższy od średnich zarówno dla krajów rozwiniętych, jak i rozwijających się (odpowiednio 15% oraz 18%). W Estonii i na Węgrzech wskaźnik zbliżył się do 25%, a w Republice Czeskiej oraz na Łotwie przekroczył 15%, ukazując duży stopień ponadnarodowości. Jednakże w jednej trzeciej badanych krajów wyniósł on mniej niż 5%.

Wartość ubiegłorocznego wypływu FDI z regionu (4 mld USD) rosła nawet szybciej niż wartość napływów, choć oficjalne dane dotyczące angażowania środków za granicą prawdopodobnie ukazują niższą realną wartość inwestycji wypływających. Na przykład, niektóre transakcje przeprowadzone przez firmy w Federacji Rosyjskiej z zamiarem przejęcia kontroli nad przedsiębiorstwami za granicą nie zostały odnotowane lub zostały zarejestrowane pod innymi pozycjami w bilansie płatniczym. Po uwzględnieniu tychże wypływów w analizie szacunkowej, okazuje się, że Federacja Rosyjska jest głównym eksporterem kapitału. Z kolei na Węgrzech, które plasują się na drugim miejscu tuż za Federacją Rosyjską pod względem wypływu FDI, rząd zapewnia wsparcie takim inwestycjom. Spora część tego rodzaju przepływów nie wykracza poza granice regionu.

UNITED NATIONS INFORMATION CENTRE

OŚRODEK INFORMACJI ONZ

Tabela 1. 25 największych korporacji ponadnarodowych o profilu niefinansowym z siedzib¹ w Europie (Erodkowej i Wschodniej (a), ranking według aktywów zagranicznych, 1999
(w milionach dolarów i liczbie zatrudnionych)

Ranking wg		Korporacja	Kraj	Przemys ³	Aktywa		Sprzedaż		Zatrudnienie		Wskaźnik
Aktywa zagr.	Wskaźnik TNI ^b				zagr.	ogółem	zagr.	ogółem	zagr.	ogółem	TNI ^b (w proc.)
1	15	Lukoil Oil Co.	Federacja Rosyjska	Ropa naftowa i gaz ziemny	3 236,0	8 422,0	4 642,0 ^d	10 903,0	10 000	120 000	29,8
2	1	Latvian Shipping Co.	Łotwa	Transportowy	459,0	470,0	191,0	191,0	1 124	1 748	87,3
3	23	Hrvatska Elektroprivreda d.d.	Chorwacja	Energetyczny	296,0	2 524,0	10,0	780,0	..	15 877	4,3
4	12	Podravka Group c	Chorwacja	Żywność i napoje/farmaceutyczny	285,9	477,1	119,4	390,2	501,0	6 898	32,6
5	6	Primorsk Shipping Co.	Federacja Rosyjska	Transportowy	256,4	444,1	85,3	116,5	1 308	2 777	59,4
6	11	Gorenje Group	Słowenia	AGD	236,3	618,1	593,3	1 120,6	590,0	6 691	33,3
7	8	Far Eastern Shipping Co.	Federacja Rosyjska	Transportowy	236,0	585,0	134,0	183,0	263,0	8 873	38,8
8	7	Pliva Group	Chorwacja	Farmaceutyczny	181,8	915,9	384,7	587,6	2 645	7 857	39,7
9	10	TVK Ltd.	Węgry	Chemiczny	175,4	553,2	248,9	394,3	927,0	5 225	37,5
10	2	Motokov a.s. c	Czechy	Handel	163,6	262,5	260,2	349,1	576,0	1 000	64,8
11	19	Skoda Group Plzen c	Czechy	Zróżnicowany	139,1	973,4	150,7	1 244,5	1 073	19 830	10,6
12	4	Atlantska Plovidba d.d.	Chorwacja	Transportowy	138,0	154,0	46,0 ^d	46,0	..	509,0	63,2
13	21	MOL Hungarian Oil & Gas Plc.	Węgry	Ropa naftowa i gaz ziemny	126,3	3 131,0	582,4	3 129,6	833,0	20 684	8,9
14	9	Krka d.d.	Słowenia	Farmaceutyczny	120,7	447,0	209,0	283,0	429,0	3 218	38,1
15	3	Adria Airways d.d.	Słowenia	Transportowy	116,3	129,2	103,4	104,6	19,0	597,0	64,0
16	20	Petrol d.d.	Słowenia	Ropa naftowa i gaz ziemny	90,4	574,9	105,7 ^d	924,4	75,0	235,6	10,1
17	16	Slovnaft a.s.	Słowacja	Ropa naftowa i gaz ziemny	82,8	1 367,1	627,5	1 035,7	119,0	7 540	22,7
18	5	Zalakerámia Rt.	Węgry	Ceramika i wypalanie	69,0	125,0	39,0	64,0	2 022	3 066	60,7
19	18	Matador j.s.c. c	Słowacja	Wyroby gumowe i plastikowe	51,9	305,0	34,0	203,4	5,0	3 878	11,3
20	13	Malev Hungarian Airlines Ltd.	Węgry	Transportowy	43,3	206,3	274,1	367,5	49,0	3 162	32,4
21	22	KGHM Polska Miedz SA	Polska	Górnictwo i kamieniołomy	34,0	1 266,0	265,0	1 155,0	25,0	28 300	8,6
22	14	Croatia Airlines d.d.	Chorwacja	Transportowy	29,9	288,6	60,2 ^d	77,9	39,0	842,0	30,8
23	25	Elektrim SA c	Polska	Zróżnicowany	21,0	1 228,0	42,0	874,0	62,0	26 475	2,2
24	24	Petrom SA National Oil Co.	Rumunia	Ropa naftowa i gaz ziemny	19,0	2 970,0	211,0	2 041,0	67,0	82 054	3,7
25	17	Intereuropa d.d.	Słowenia	Handel	16,0	168,0	17,0	136,0	511,0	2 103	15,4
Średnia					265,0	1 144,2	377,4	1 068,1	1 011	15 254	32,4
zmiana (w procentach)					19,7	3,3	36,2	8,3	64,0	0,8	5,8

Źródło: UNCTAD, Światowy Raport Inwestycyjny 2001.

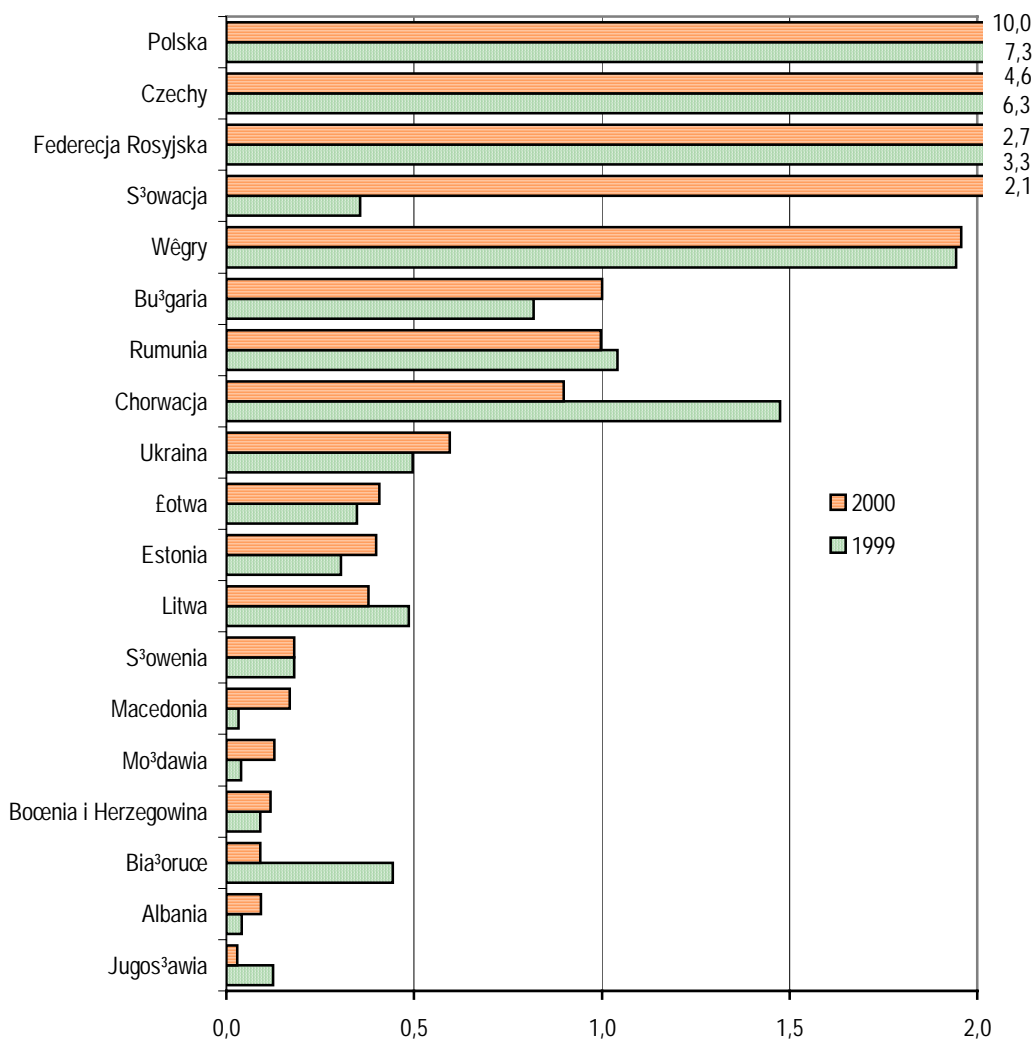
^a W oparciu o wyniki badań

^b Wskaźnik ponadnarodowości jest obliczony jako średnia z trzech stosunków: aktywów zagranicznych do aktywów ogółem, sprzedaży zagranicznej do sprzedaży ogółem, zatrudnienia zagranicznego do zatrudnienia ogółem.
^c Dane z 1998

^d W tym sprzedaż eksportowa firmy matki

^e Średnia nieważona

Wykres 1. Europa Środkowa i Wschodnia: napływy FDI, 1999 i 2000*
(W miliardach dolarów)

* Źródło: UNCTAD, Światowy Raport Inwestycyjny 2001.

^a Ranking na podstawie wielkości napływów FDI w 2000.

CENTRE
UNITED NATIONS

UNITED NATIONS INFORMATION

OŚRODEK INFORMACJI ONZ

Powyższa informacja prasowa, wraz z informacjami dotyczącymi publikacji „Światowego Raportu Inwestycyjnego 2001” (łącznie z fragmentami raportu), jest również dostępna w internecie pod adresem: <http://www.unctad.org>

W celu uzyskania dalszych informacji, prosimy o kontakt z następującymi osobami: Karl P. Sauvant, Dyrektor, Dział ds. Rozwoju Inwestycji, Technologii i Przedsięwzięć (Division on Investment, Technology and Enterprise Development), tel: +41 22 907 5707, fax: +41 22 907 0498, e-mail: karl.sauvant@unctad.org; Erica Meltzer, Press Officer, tel: +41 22 907 5365/5828; lub Alessandra Vellucci, Information Officer, tel: +41 22 907 4641/5828, fax: +41 22 907 0043, e-mail: press@unctad.org

¹ „Korporacje ponadnarodowe” składają się z firm macierzystych oraz ich filii zagranicznych: firma macierzysta to takie przedsiębiorstwo, które kontroluje aktywa innego podmiotu lub podmiotów w kraju lub krajach innych niż jej kraj rodzimy, zazwyczaj poprzez posiadanie udziału kapitałowego. W tym kontekście, za próg kontrolowania aktywów zazwyczaj uważa się przynajmniej 10% udział w kapitale własnym.

² **Światowy Raport Inwestycyjny 2001: Promowanie wzajemnych powiązań (World Investment Report 2001: Promoting Linkages)** (Sprzedaż nr E.01.II.D.12, ISBN 92-1-112523-5) można zakupić po cenie 49 USD, a także po cenie specjalnej wynoszącej 19 USD w krajach rozwijających się i gospodarkach w procesie transformacji, od United Nations Publications, Sales Section, Palais des Nations, CH-1211 Geneva 10, Switzerland, fax: +41 22 917 0027, e-mail: unpubli@un.org, Internet: <http://www.un.org/publications>; lub od United Nations Publications, Two UN Plaza, Room DC2-853, Dept. PRES, New York, N.Y. 10017, USA; tel: +1 212 963 83 02 lub +1 800 253 96 46, fax: +1 212 963 34 89, e-mail: publications@un.org.

³ „Bezpośrednie inwestycje zagraniczne” (FDI) są definiowane jako inwestycja polegająca na sprawowaniu kontroli zarządczej nad podmiotem mającym siedzibę w danej gospodarce przez przedsiębiorstwo mające siedzibę w innej gospodarce. FDI zakłada powstanie długookresowego związku odzwierciedlającego trwałe zainteresowanie inwestora podmiotem zagranicznym.

⁴ Do Europy Środkowej i Wschodniej należą: Albania, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Republika Czech, Estonia, Federalna Republika Jugosławii, Litwa, Łotwa, Macedonia (b. Jugosławia), Republika Mołdawii, Polska, Rumunia, Federacja Rosyjska, Słowacja, Słowenia, Ukraina oraz Węgry.

⁵ Wskaźnik ponadnarodowości gospodarek gościnnych oblicza się jako średnią czterech następujących udziałów: napływ FDI jako procent tworzenia kapitału trwałego brutto; napływ FDI w postaci udziałów/akcji jako procent PKB; wartość dodana filii zagranicznych jako procent całkowitej narodowej wartości dodanej; oraz zatrudnienie filii zagranicznych jako procent zatrudnienia całkowitego.